

Куч-АДОЛАТДА

2010 йил,
8 декабрь,
чоршанба
№ 48 (302)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

<http://www.supcourt.uz>

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

МАМЛАКАТИМИЗНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИНИ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИШ — ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси
Конституцияси қабул қилинганнинг 18 йиллигига
бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

Ассалому алайкум, азиз ва-
тандошлар!

Қадри дўстлар!
Хонимлар ва жаноблар!
Шу кунларда Асосий Қону-
нимиз — Ўзбекистон Респуб-
ликаси Конституцияси қабул
қилинганнинг 18 йиллиги
мамлакатимизда тантанали
равишда байрам қилинмоқда.

Давлатимиз ва халқимиз
хаётида том маънода тарихий
сана бўлган ушбу айём
ҳақида гапирар эканмиз, биз
Конституциямизнинг бугунги
Ўзбекистон давлатчилигининг
тикланиши ва ривожланиши-
даги бекиёс ўрни ва аҳами-
ятини юксак баҳолаймиз. Ва
шу аснода мустақилликнинг
биринчи кунларидан бошлаб
ўз олдимизга қўйган эзгу мақ-
садга эришиш, яъни юрти-
мизда ижтимоий йўналирил-
ган бозор иқтисодиётига
асосланган ҳуқуқий демокра-
тик давлат куриш, инсон,
унинг манфаатлари, ҳуқуқ ва
эркинликлари энг олий кад-
рият ҳисобланадиган фуқаро-
лик жамиятини шаклланти-
ришда Конституциямизнинг
мустаҳкам пойдевор бўлиб ке-
лаётганини мамнуният билан
эътироф этамиз.

Бугун Ўзбекистонимиз бо-
сиб ўтган мустақил тараққиёт
йўлини холисона баҳолаб
еканмиз, ўтган давр мобайни-
да биз эришган, дунё жамо-
атчилиги тан олган оламшум-
ул ютуқ ва марралар, авва-
ламбор, изчил ривожланаёт-
ган иқтисодиётимиз ва унинг
барқарор ўсиш суръатлари,
аҳоли фаровонлигининг йил-
дан-йилга ошиб, жаҳон ҳам-
жамиятида мамлакатимиз
обруй-эътиборининг тобора
юксалиб бораётгани — булар-
нинг барчаси Конституция-
мизнинг асосига қўйилган,
чуқур ва пухта ўйланган мақ-
сад, принцип ва нормаларнинг
хаётбахш самараси, десак,
ҳеч қандай муболага бўлмай-
ди.

Қисқача айтганда, биз тан-
лаган ва "Ўзбек модели" деб
ном олган мамлакатимизнинг
тараққиёт йўли нақадар тўғри
эканини бугун ҳаётнинг ўзи
яққол тасдиқлаб бермоқда.

Биз ўз умрини ўтаб бўлган
мустақил, буйруқбозлик ва ре-
жали-таксимот тизимидан
қанчалик узоқлашганимиз
сари, миллий тараққиёт мо-
делимизнинг асосини ташкил
этадиган тамойил ва норма-
ларнинг нечоғлик тўғри эка-
нига бўлган ишончимиз шу
қадар ортиб бормоқда.

Бу тамойиллар, биринчи
навбатда, ҳаётимизни мафку-
радан тўла холи қилиш, ком-
мунистик қолип ва қарашлар-

дан воз кечиш, қонуннинг
хамма учун устувор бўлиши,
давлатнинг бош ислохотчи
ролини ўзига олиши, инқило-
бий эмас, аксинча, тадрижий
тараққиёт йўлидан ривожла-
ниш, яъни ислохотларни
"Янги уй қурмай туриб, эски-
сини бузманг" деган принцип
асосида изчил ва босқичма-
босқич амалга ошириш, шу-
нингдек, кучли ижтимоий си-
ёсат юритиш каби қоидалар-
ни ўз ичига олади.

Ана шу тамойилларга амал
қилган ҳолда, биз ўтган давр
мобайнида ҳақиқатан ҳам
жуда катта тарихий ютуқларга
эришдик ва бу билан ҳақли
равишда фахрлансак арзийди.

Биз эришган улкан марра-
ларнинг энг муҳими — эски
тизимдан бутунлай воз кечиб,
мамлакатимизни ислох этиш
ва демократлаштириш йўли-
дан дадил бораётганимиз ва
бу жараённинг ҳеч қачон орт-
га қайтмайдиган қатъий ва
изчил тус олганидир.

Шуни алоҳида таъкидлаш
жоизки, бугунги кунда одам-
ларимиз, уларнинг ижтимоий
олиги, ҳаётга муносабати то-
бора ўзгармоқда, ватандошлар-
римизнинг сиёсий етуқлиги,
юртимизда ва дунёда юз бе-
раётган воқеа-ҳодисаларга
нисбатан фуқаролик масъули-
яти, дахлдорлик ҳисси ошиб
бормоқда. Ва айнан шулар-
нинг тараққиёт ва фаровонлик
йўлидан изчил ривожланиб
боришини, янги марраларни
қўлга киритишимизни таъмин-
лаётган қудратли ҳаракатлан-
тирувчи куч бўлиб хизмат қил-
моқда.

Шу билан бирга, амалга
оширган ишларимизни эъти-
роф этган ҳолда, биз бир
ҳақиқатни эсдан чиқаришга
ҳаққимиз йўқ, деб ўйлайман:
**яъни, ҳаёт ҳеч қачон бир
жойда тўхтаб турмайди.**

Босиб ўтган йўлимизни ва
мамлакатимизнинг дунёда со-
дир бўлаётган туб ўзгаришлар
жараёнида тугган ўрнини хо-
лис ва танқидий баҳолаб
еканмиз, биз эришган ютуқ-
ларимизга маҳлиё бўлиб қол-
маслигимиз, ориқча ҳавола-
ниш ва хотиржамлик туйғуси-
га берилмаслигимиз зарур.
Бугун биз яшаётган глобалла-
шув ва тобора кучайиб бора-
ётган рақобат асрида фақат
чуқур ислохотлар ва модер-
низация йўлидан тинимсиз ва
қатъият билан ривожланиб
бориш натижасида ўз олди-
мизга қўйган истиқболли
мақсадларга — **тараққий
топган, фаровон яшаётган
демократик давлатлар
қаторига кириш, халқимиз**

**учун муносиб ҳаёт даража-
сини таъминлашга эриша
оламиз.**

Парламентимиз палатала-
рининг шу йил 12 ноябрда
бўлиб ўтган қўшма мажлиси-
да баён этилган "Мамлақати-
мизда демократик ислохот-
ларни янада чуқурлаштириш
ва фуқаролик жамиятини ри-
вожлантириш концепцияси"да
айнан ана шу вазифалар
ўртага қўйилганини таъкид-
лаш жоиз.

**Қуйидаги масалалар биз-
нинг энг муҳим устувор
йўналишларимизга айлани-
ши даркор:**

- давлат ҳокимияти ва бош-
қарувини демократлаштириш-
га қаратилган конституциявий
ислохотларни янада чуқур-
лаштириш, яъни ҳокимиятни
ташқил қиладиган Президент
— давлат бошлиғи, қонунчи-
лик ва ижро ҳокимияти ўрта-
сида мувозанат ва бар-
қарорликни янада мустаҳкам-
лаш, суд тизимининг муста-
қиллиги ва либераллашувини
кучайтириш бўйича ислохот-
ларни давом эттириш;

- ахборот соҳасида фуқаро-
лар ва инсон ҳуқуқларининг
кафолатларини, сайлов эр-
кинлигини таъминлаш ва сай-
лов қонунчилигини такомил-
лаштириш;

- демократик кадрлар ва
инсонларнинг қонуний ман-
фаатларини ҳимоя қилиш-
нинг, мамлакатимизда фуқаро-
лик жамиятини шаклланти-
ришнинг амалда муҳим оми-
лига айланиши зарур бўлган
фуқаролик институтларини,
нодавлат нотижорат ташкилот-
лари, жамоат тузилмалари ва
фуқароларнинг ўзини ўзи
бошқариш органлари, хусусан,
маҳаллаларнинг ҳуқуқ ва ва-
қолатларини янада кенгайти-
риш ва мустаҳкамлаш;

- фақат кенг миқёсда иқти-
содий ислохот ва ўзгаришлар-
ни биз танлаган, ўзини амал-
да тўла оқлаган тараққиёт
моделига ҳамоҳанг равишда
давом эттириш иқтисодиёти-
мизнинг барқарорлиги ва зар-
ур ривожланиш суръатлари-
ни, ҳаётимиз сифатини оши-
риш, дунё ҳамжамиятида му-
носиб ўрин эгаллаш имкони-
ни беради.

Ўз-ўзидан равшанки, биз
олдимизга қўяётган бундай
мураккаб ва улкан вазифа-
ларни амалга ошириш учун
анча вақт, балки йиллар та-
лаб қилинади ва буни биз
ўзимизга яхши тасаввур эти-
шимизга лозим.

Мен бугунги йиғилишда
мазкур Концепцияда кўзда
тутилган аниқ йўналишлар-
га батафсил тўхталмоқчи

эмасман.

Нега деганда, бу масала-
ларнинг барчаси ҳозирги
вақтда оммавий ахборот вос-
италарида етарлича кенг
ёритилмоқда ва нафақат мам-
лакатимизда, балки дунё ми-
қёсида ҳам катта қизиқиш ва
эътибор билан муҳокама
қилинмоқда.

Шу билан бирга, алоҳида
таъкидлашни истардимки, энг
мураккаб ва масъулиятли ва-
зифа — бу Концепциянинг
ўзини ишлаб чиқишдан ибор-
ат эмас, албатта. Энг асо-
сий вазифамиз — мамлақати-
мизни модернизация қилиш
ва демократлаштириш бўйича
бошланган ислохотларни яна-
да чуқурлаштириш ва кенгай-
тириш, биз ўз олдимизга
қўйган юксак тараққиёт мар-
раларига эришиш бўйича Кон-
цепцияда белгилаб берилган,
аниқ мақсадга қаратилган
йўл-йўриқ ва кўрсатмаларни
амалга оширишнинг Комп-
лекс дастурини, бошқача айт-
ганда, шу йўналишдаги Стра-
тегияни ишлаб чиқиш ва бос-
қичма-босқич жорий этишдан
иборатдир.

Бу ҳақда гапирар эканмиз,
фаолиятимиз негизига қўйи-
ладиган ушбу асосий прин-
ципларга эътибор қаратиш
зарур, деб ҳисоблайман.

Биринчи. Амалга оширила-
ётган ислохотларимизнинг
мамлакатимизда кучли фуқаро-
лик жамиятига асосланган
ҳуқуқий демократик давлат
куруш бўйича биз танлаб ол-
ган йўлнинг мантйқий ва қону-
ний давоми бўлишини назар-
да тутган ҳолда, уларнинг уз-
вийлиги, босқичма-босқичли-
ги ва изчиллигини, бошқача
айтганда, тадрижийлигини
сақлаш шарт.

Иккинчи. Концепцияда так-
лиф этилаётган ислохот йўна-
лишлари ўзаро узвий боғлиқ
эканли ва бир-бирини тақозо
этишини ўзимиз учун аниқ ва
равшан англаб олишимиз дар-
кор.

Шу маънода, лўнда қилиб
айтганда, давлат ва жамият
курулишини изчил асосда де-
мократлаштирмасдан, муста-
қил суд тизимини таъминла-
масдан туриб, бозор ислохот-
ларини амалга ошириш ва
иқтисодиётни либераллашти-
ришга эришиб бўлмайди. Бун-
дай талаб сўз ва ахборот эр-
кинлиги, сайлов эркинлигини
таъминлаш ва сайлов тизими-
ни ривожлантириш, фуқаро-
лик жамияти институтларини
шакллантириш, энг муҳими,
фуқароларимизнинг сиёсий
онги, ижтимоий-иқтисодий
фаоллиги ва ҳуқуқий мадани-
ятини ошириш масалаларига

ҳам бирдек дахлдордир.

Учинчи. Ислохотларимиз-
нинг маъно-мазмунини ҳар бир
онгли фикрлайдиган инсон
учун очик ва тушунарли
бўлган, улар шу муқаддас
заминда яшаётган ҳар бир фу-
қаро, ҳар бир инсоннинг ама-
лий ишига айланган тақдир-
дагина мамлакатимизни яна-
да ислох этиш ва модернизация
қилишнинг муваффақия-
тини таъминлашимиз мумкин.

Шу борада бугун мана шу
залда ўтирган сиз азизларни,
авваламбор ёшларимизни,
уларнинг тимсолида униб-
ўсиб, ҳал қилувчи бунёдкор
куч сифатида майдонга чиқа-
ётган, она юртимиз келажак-
нинг эгаси бўлган милли-
онлаб азму шижоатли фар-
зандларимизни мен ўзимнинг
энг катта умидим ва ишончим
деб биламан.

Мен қатъий ишонаман —
бизнинг болаларимиз, мамла-
катимизни ислох қилишнинг
ғоя ва мақсадлари онги ва
қалбига яқин бўлган ёшлари-
миз ана шундай орав-умидлар-
имизга албатта муносиб
бўладилар, шу мақсадларни
амалга ошириш учун астойдил
курашадилар ва албатта, бу
марраани ҳам қўлга киритади-
лар.

Қадри дўстлар!
Бундан бир йил муқаддам
мана шу муҳташам залда,
Конституция кунига бағишлан-
ган мажлисда, сизлар билан
атрофлича фикр алмашиб,
2010 йилни мамлакатимизда
"Баркамол авлод йили" деб
эълон қилган эдик.

Давлатимиз ва жамиятимиз-
нинг бугунги кунини, айниқса,
келажак учун ғоят муҳим
бўлган соғлом ва баркамол
авлодни тарбиялаш вазифа-
сини ўз олдимизга қўяр экан-
миз, авваламбор, биз яшаёт-
ган XXI аср — интеллектуал
бойлик, юксак билим ва са-
лоҳият талаб этиладиган, ай-
нан шу кадрлар устувор
аҳамият касб этадиган аср,
деган ҳаётий ҳақиқатдан ке-
либ чиққан эдик.

Албатта, ҳозирги кунда та-
раққиёт йўлидан изчил ривож-
ланиб боришимизда, эзгу
мақсадларимизни рўёбга чи-
қаришда ҳал қилувчи роль
ўйнайдиган муҳим бир мезон
борки, у ҳам бўлса, инсон ка-
питали, яъни инсон омили,
замонавий билим ва касб-
хунарларни эгаллаган, мам-
лакатимиз истиқболи учун
масъулиятни ўз зиммасига
олишга қодир бўлган, ҳаётга
дадил қадамлар билан кириб
келаётган ёшларимиздир.

(Давоми иккинчи бетда)

БЕТИМСОЛ ЮТУҚЛАРИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСИ

Пойтахтимиздаги "Ўзбекистон" халқаро
анжуманлар саройида 7 декабрь кунини Ўзбе-
кистон Республикаси Конституцияси қабул
қилинган куннинг 18 йиллигига бағишлан-
ган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Унда
давлат ва жамоат арбоблари, фан, маданият
ва санъат намояндалари, пойтахт жамоат-
чилиги, мамлакатимизда фаолият кўрсата-
ётган хорижий давлатларнинг элчихонала-
ри ва халқаро ташкилотлар ваколатхонала-
ри вакиллари иштирок этди.

Йиғилишни Тошкент
шаҳар ҳокими А.Тўхтаев
очди.

Ўзбекистон Респуб-
ликаси Давлат мадҳияси
янгради.

Ўзбекистон Респуб-
ликаси Президенти Ислам
Каримов йиғилишда
"Мамлакатимизни мо-
дернизация қилиш йўли-
ни изчил давом эттириш
— тараққиётимизнинг
муҳим омилидир" мавзу-
ида маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари
мамлакатимизда истиқ-
лол йилларида демокра-
тик ҳуқуқий давлат бар-
по этиш, фуқаролик жа-
миятини шакллантириш
йўлида эришаётган бар-
ча ютуқларимиз, ҳаётимизга
янги-янги маъно ба-
ғишлаётган ислохотлар
замирида Конституция-
мизда мустаҳкамланган
ҳуқуқ ва асосий тамойил-
лар мужассам эка-
нини алоҳида таъкидла-
ди.

Эркин ва фаровон жа-
мият куриш, Ватанимиз-
нинг салоҳияти ва қуд-
ратини, халқимизнинг
турмуш даражасини юксак
сальтириш борасида эри-
шаётган барча муваф-
фақиятларимиз Конститу-
цияимизда белгилаб
қўйилган ҳуқуқий асо-
сларга қатъий амал
қилиб келаётганимиз-
нинг самарасидир.

Мамлакатимизни
ислох этиш ва демократ-
лаштириш жараёни ҳеч
қачон ортга қайтмайдиган,
қатъий ва изчил тус
олгани, одамларимиз-
нинг сиёсий ва фуқаро-
лик фаоллиги ошаётган-
ли, онгу тафаккури юк-
салиб, Ватан тақдирига
дахлдорлик туйғуси, эр-
танги кунга ишончи ор-
тиб бораётгани бунинг
яққол тасдиғидир.

Ўтган давр мобайнида
халқимизнинг фидоко-
рона меҳнати туфайли
қўлга киритган улкан
ютуқларимиз билан
ҳақли равишда фахрла-
намиз. Мамлакатимиз-
нинг изчил юқори ўсиш
суръатлари, юртимизда
барпо этилган банк-мо-

лия тизимининг барқарор
ва ишончли фаолият
юрйтиши, иқтисодиёт-
да амалга оширилаётган
янгиликлар ва ўзгариш-
лар дунё жамоатчилиги
томонидан эътироф
этилмоқда.

Президентимиз та-
шаббуси билан 2010 йил
— Баркамол авлод йили
деб эълон қилинган эди.
Бу борада махсус дав-
лат дастури ишлаб чи-
қилиб, изчил амалга
оширилмоқда.

Болалар ҳамда
ёшларнинг ҳуқуқ ва ман-
фаатларини ҳимоя
қилишга, уларни уйғун
камол топтиришнинг
ҳуқуқий асосларини
мустаҳкамлашга қарати-
лган меъёрий-ҳуқуқий
базани такомиллашти-
риш масалаларига ало-
ҳида эътибор берилди.

Оналар ва болалар
саломатлигини ҳимоя
қилиш, фарзандларимиз-
ни спортга кенг жалб
этиш, болалар спорт
объектларидан фойда-
ланиш самардорлиги-
ни ошириш, ўрта махсус,
касб-хунар таълими му-
ассасалари ва олий ўқув
юртлари битирувчилари
иш билан таъминла-
ш борасида кенг
қўллаш ишлар бажа-
рилди.

Мухтасар қилиб айт-
ганда, фарзандларимиз-
ни XXI аср талабларига
жавоб берадиган инсон-
лар этиб вояга етказиш-
дек эзгу мақсад йўлида-
ги бундай ишлар изчил
давом этмоқда.

Президентимиз Ислам
Каримов кириб келаётган
янги — 2011 йилни
мамлакатимизда «**Кичик
бизнес ва хусусий тад-
биркорлик йили**» деб
эълон қилишни таклиф
этди. Давлатимиз раҳба-
рининг бу таклифи йи-
ғилганлар томонидан
гулдурос қарсақлар билан
қўллаб-қувватланди.

Тантанали маросим
санъат усталари ва ёш
ижрочиларнинг байрам
концерти билан якун-
ланди.

(ЎЗА)

МАМЛАКАТИМИЗНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИНИ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИШ — ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президент Ислон Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши биринчи бетда)

Биз қабул қилган, ўсиб келаётган авлодни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялаш дастурида белгиланган улкан ва кенг кўламли вазифаларни қисқа вақт мобайнида, яъни бир йил давомида амалга ошириб бўлмаслиги барчамизга яхши аён. Шу маънода, бу олижаноб мақсад давлатимиз ва бутун жамиятимизнинг доимий ва узоқ истиқболга мўлжалланган устувор вазифасига айланиши ва ҳамиша эътиборимиз марказида туриши лозим.

Кўлами ғоят кенг бўлган ушбу дастур доирасида баъжарилган барча ишларни битта маърузада қамраб олиш қийин, албатта, унинг ижроси ҳақида йил якунига бағишлаб жойларда ва марказда бўлиб ўтадиган йиғилишларда атрофлича фикр юритилди. Мен бу ўринда фақат 2010 йилда "Баркамол авлод йили" Давлат дастурининг асосий йўналишлари бўйича амалга оширилган энг муҳим ишлар ҳусусида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Аваламбор, болалар ва ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни баркамол ривожлантиришнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга қаратилган норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Бу борада, бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда, 600 тадан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжат тўлиқ инвентаризациядан ўтказилди, уларнинг якуни бўйича амалдаги қонунлар ва норматив ҳужжатларга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Жумладан, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга вояга етмаган болаларнинг жиноий муҳитга тортилишининг олдини олиш мақсадида ёшларга мўлжалланган турли хил ҳордик чиқариш муассасалари раҳбарлари ва бошқа масъул шахсларнинг ўрнатилган нормаларга риоя қилиш бўйича жавобгарлигини кучайтириш ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга қаратилган қўшимчалар киритилди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан аҳоли, биринчи навбатда, ўқувчи ва талабаларга замонавий ахборот технологиялари асосида ахборот-кутубхона, авваламбор интернет хизмати кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида "Ахборот-кутубхона фаолияти тўғрисида"ги қонун биринчи ўқишда қабул қилинди.

Шулар қаторида "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги қонуннинг қабул қилиниши албатта катта аҳамият касб этади. "Алкоголь ва тамаки маҳсулотларини тарқатиш ва истеъмол қилишни чеклаш тўғрисида"ги қонуннинг яқин кунларда қабул қилиниши соғлом авлодни шаклланти-

ришда, уларни болалик давридан бошлаб саломатликка пуртарказадиган зарарли одатлардан ҳимоя қилишда муҳим омил бўлишини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Айтиш керакки, дастур доирасида ишлаб чиқилган "Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида"ги қонуннинг янги таҳрири лойиҳаси ушбу соҳани янада ислоҳ қилиш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш тизимини такомиллаштиришга қаратилган билан эътиборлидир.

Маълумки, соғлом авлод деганда, барчамиз биринчи навбатда соғлом наслини тушунамиз. Бу борада ўтган йиллар давомида "Соғлом она — соғлом бола" ғоясини ўзида мужассам этган дастур асосида кенг кўламли чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, ҳаётга жорий этилди.

Оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, жумладан, пойтахтимиз ва вилоятларимизда замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган диагностика, скрининг ва перинатал марказлари, янги туғруқ мажмуалари барпо этишга қанча куч ва маблағ сарфланганидан, ўйлайманки, ҳаммангиз яхши хабардорсиз.

Биргина "Она ва бола скрининги" Давлат дастури доирасида бошқа вилоятлар марказлари қаторида Гулистон ва Жиззах шаҳарларида янги скрининг марказлари ташкил этилди. Барча минтақавий марказлар бюджет маблағлари ҳисобидан замонавий диагностика ва лаборатория ускуналари, зарур материаллар билан таъминланди.

Бу ўз навбатида кўплаб ирсий касалликларнинг олдини олиш ва даволашни юқори даражага кўтариш, болаларнинг ирсий хасталиклар билан ва нуқсонли туғилишининг хавфини камайтириш имконини бермоқда.

Шу билан бирга, мамлакатимиз ҳудудларидаги замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган қишлоқ врачлик пунктлари ва ихтисослаштирилган марказларда деярли барча аҳоли тиббий кўрик ва ультратовуш текширувидан ўтказилди. Бундан ташқари, ҳар ойда мунтазам равишда "Туғиш ёшидаги аёллар, болалар ва ўсмир қизларни соғломлаштириш ҳафталиги" ўтказилмоқда. Жорий йилнинг ўзида туғруқ ёшидаги 7 миллион 800 минг аёл ва 14 ёшгача бўлган 8 миллион 500 минг бола тиббий кўриқдан ўтказилганини қайд этиш лозим.

Бу йил шу борада яна бир ибратли тажриба йўлга қўйилди. Яъни, 12 мингдан ортиқ патронаж ҳамширалари, 8 мингдан зиёд педиатр, неонатолог, акушер ва тиббиёт ҳамшираси хотин-қизлар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатиш бўйича янги технологиялар асосида таълим олиб, ўз малакасини оширди.

Маълумки, кейинги йилларда ҳомиладор аёлларни

таркибда ҳаётини зарур элементлар бўлган махсус поливитаминлар билан таъминлаш ва шу орқали аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш борасида мисли кўрилмаган профилактик тадбирлар амалга оширилмоқда.

Айтиш керакки, бундай чора-тадбирлар ҳар йили 400 минг нафар ҳомиладор аёлни соғломлаштириш, оналар саломатлигини мустаҳкамлаш, ривожланишида нуқсон бўлган болалар туғилишининг олдини олиш имконини бермоқда.

Шунингдек, юртимизда инсон ҳаёти учун хавfli бўлган бир қатор касалликлар профилактикаси бўйича ҳам улкан ишлар амалга оширилмоқда. Бугунги кунда мамлакатимизнинг барча ҳудудларида болаларнинг 98 фоиздан ортиги олдини олиш мумкин бўлган инфекцияларга қарши эмланмоқда.

Бунинг натижасида дифтерия, қизамиқ касалликларига чалиниш ҳолатлари кескин камайганини айтиш даркор. 2010 йилда юқумли касалликлар билан оғриш ҳолатлари, жумладан, менингокок инфекцияси 28 фоизга, эпидемик паротит 27 фоиз, вирусли гепатит 13 фоизга камайгани ана шундай тадбирлар самарасидир.

Мамлакатимизда ўтказилган яна бир кенг кўламли тадбир — полиомиелитга қарши эмлаш миллий кунлари давомида 15 ёшгача бўлган 4 миллион бола эмланди. Бизга қўшни бўлган давлатларда айнан шу малакада ноҳусузи вазиятга юзага келган бир шароитда бундай тадбирлар полиомиелит билан касалланишнинг олдини олиш имконини берганини, бунинг аҳамиятини албатта барчамиз яхши англаймиз.

Бир қатор нуфузли халқаро институтларнинг баҳолашчи, Ўзбекистон дунёнинг 125 давлати орасида хотин-қизлар учун қулай шароитлар яратиш ва оналикни муҳофаза қилиш борасида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Буни ЮНИСЕФнинг Шарқий Европа, Болтиқбўйи ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари бўйича офиси томонидан оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасидаги дастурларни жорий қилишда Ўзбекистоннинг минтақадаги намунавий модель сифатида эътироф этилгани ҳам исботлайди.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, турли касалликларнинг олдини олиш, умуман, соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантириш мақсадида жорий йилда давлат бюджетидан жами 1 триллион 700 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилган бўлиб, бу 2009 йилга нисбатан 30 фоиз ва 2008 йилга нисбатан 2 баробар кўп демакдир.

"Баркамол авлод йили" давлат дастурини амалга оширишда таълим соҳасини ривожлантириш, авваламбор, унинг моддий-

техник базасини мустаҳкамлаш, янги ўқув муассасалари қуриш ва уларни замонавий ускуналар билан жиҳозлаш масаласига эътибор янада кучайтирилди.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва Мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастурининг амалга оширилиши натижасида 1 минг 536 та академик лицей ва касб-ҳунар коллежи, умумтаълим мактабларининг қарийб 9 минг-таси, яъни, деярли ҳаммаси, 1 минг 800 дан ортиқ спорт зали намунавий лойиҳалар асосида барпо этилди. Ёки капитал реконструкция қилинди.

Ушбу ўқув муассасаларининг моддий-техник базасини мунтазам янгиллаб бориш, тизимли асосда замонавий компьютер техникаси, ўқув-лаборатория ускуналари, мебель ва ўқув анжомлари билан қайта жиҳозлаш, уларни талаб даражасида сақлаш ҳамда яратилган бу улкан салоҳиятдан самарали фойдаланиш мақсадида мутлақо янги бир тузилма — Молия вазирлиги ҳузурида махсус жамғарма ташкил этилди.

Бу жамғарманинг ҳисоб рақамига 2010 йили 315 миллиард сўм маблағ ажратилган бўлса, 2011 йилда 370 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилмоқда. Шунинг ўзидек бизнинг ушбу масалаларга қандай катта эътибор бераётганимизни яққол кўрсатиб турибди, десам, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Жорий йилда Тошкент шаҳрида Турин политехника университети янги, замонавий ўқув комплексининг барпо этилгани биз учун қанчалик катта аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидлашни истардим. Ушбу олий ўқув юрти мамлакатимизда жадал ривожланиб бораётган автомобиль саноати ва бошқа тармоқлар учун юқори малакали кадрлар тайёрлайдиган маскан бўлиб хизмат қилади.

Шу давр мобайнида кадрлар тайёрлаш тизими такомиллаштирилди, олий таълим бакалаврият босқичининг 50 та йўналиши ва магистратура босқичининг 74 та мутахассислиги унификация қилинди, ўрта махсус, касб-ҳунар ва олий таълим йўналишлари ҳамда мутахассисларининг янги классификаторлари жорий этилди.

Дастур доирасида 2010 йилда 560 та етакчи кластер мактаблари қиймати қарийб 6 миллион АҚШ доллари бўлган 13 минг 500 та компьютер техникаси билан таъминланди, 750 дан ортиқ қишлоқ мактаби замонавий ўқув-лаборатория ускуналари ва мультимедиа воситалари билан жиҳозланди, 1,5 мингта қишлоқ мактаби ўқитувчилари умумий қиймати қарийб 13 миллион АҚШ доллари бўлган 3 минг 400 та шахсий компьютер билан таъминланди.

Айни пайтда мамлакатимиздаги барча, яъни 12 мингдан ортиқ таълим муассасалари, илмий ва ма-

даний-маърифий ташкилотлар 25 мингдан зиёд ўқув материаллари ва ресурсларни ўз ичига олган Таълим порталига уланди. Бу масофадан туриб ўқитиш усуллари таълим тизимига кенг жорий этиш, ўқувчи ва ёшларга бошқа хил ахборот-коммуникация хизматлари кўрсатиш имконини бериши билан айниқас аҳамиятлидир.

Шу билан бирга, замонавий ахборот ва компьютер технологиялари, рақамли ва кенг форматли телекоммуникациялар, интернетни нафақат мактаб, лицей, коллеж ва олий ўқув юртлирига, балки ҳар бир оилага жорий қилиш ҳаракатлари бугунги кунда тобора кучайиб бормоқда. Айнан замонавий алоқа ва ахборот технологиялари тизимини кенг кўламли ривожлантириш мамлакатимиз ва жамиятимизнинг тараққиёт даражасини кўрсатадиган мезонлардан бири бўлиб хизмат қилади.

Жорий йилда бу борада амалга оширилган ишлар натижасида бугунги кунда юртимизда 6 миллион киши интернетдан фойдаланмоқда, уларнинг ярмини мобил алоқа орқали интернетдан фойдаланувчилар ташкил этади.

2010 йилда Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида кўп дастурли телевизион каналлари тарқатиш хизматларининг сифатини ошириш, халқаро ахборот ресурсларидан фойдаланиш бўйича мутлақо янги имкониятлар яратадиган замонавий рақамли телевидение ишга туширилганини алоҳида таъкидлаш зарур.

Азиз юртдошлар! Бугунги кунда жисмоний тарбия ва спорт соҳасида, айниқас, болалар спортини янада ривожлантириш, ҳар бир шаҳар ва қишлоқда замонавий талабаларга жавоб берадиган, зарур анжомлар билан жиҳозланган спорт майдончалари, иншоот ва мажмуаларни барпо этиш бўйича амалга ошираётган ишларимиз ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Шуни мамнуният билан айтиш керакки, истиқлол йилларида юртимизда 1 минг 200 дан зиёд янги спорт иншооти барпо этилиб, уларнинг мингдан ортиқи қишлоқ жойларда қурилди. Бу эса 260 минг нафардан зиёд боланинг спортнинг кўплаб турлари билан мунтазам шуғулланиши учун имконият яратди.

Қиз болаларни, энг аввало, қишлоқ қизларини спорт билан шуғулланишга жалб этишда жорий йилда сезиларли натижаларга эришилди. «Спорт ҳаётидан ҳеч ким четда қолмаслиги керак» деган ширдан келиб чиққан ҳолда, кам таъминланган оилаларнинг 120 минг нафар қизлари учун 3 миллиард 500 миллион сўмлик спорт қиймати ва жиҳозлари харид қилинди.

Яна бир муҳим ҳолатга эътиборингизни қаратмоқчиман. Мамлакатимизда бадий гимнастикани ривожлантириш дастури қабул қилин-

гач, спортнинг ушбу нафис тури билан шуғулланадиган қизлар сони шу йилнинг ўзида 6-7 баробар, айрим вилоятларда эса 10-12 баробар ортди.

Бу борада ёрқин бир мисолни келтиришни ўринли деб биламан. Қуни кеча Хитойда якунига етган ўн олтинчи Ўзбекистон ёшлар олимпияда бадий гимнастика бўйича қизларимиз ўз истеъдод ва маҳоратини намойиш этиб, Осиё қитъаси вакиллари орасида шарафли иккинчи ўринни эгаллашгани мамлакатимизнинг спорт ҳаётида мисли кўрилмаган қувончли воқеа бўлди.

Шу маънода, бу йил ўтказилган 42 та халқаро мусобақада юртимиздан иштирок этган 500 нафардан зиёд ёш спортчининг учдан бир қисмини қизлар ташкил этгани айниқас эътиборлидир.

Маълумки, шу йил Ўзбекистонда Сингапурда бўлиб ўтган биринчи ўсмирлар Олимпия ўйинларида спортчи ёшларимиз муносиб қатнашиб, 9 та медални қўлга киритди. Юқорида зикр этилган Осиё ўйинларида эса Ўзбекистон спортчилари нафақат қитъамиз, балки дунё миқёсида ҳам тан олинган қудратли давлатларнинг вакиллари билан кескин беллашуларда "11 та олтин, 22 та кумуш, 23 та бронза медални қўлга киритди, умумжамоа ҳисобида саккизинчи ўринни эгаллаб, кучли ўнликдан жой олишга эришди.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, халқаро майдонларда Ватанимиз шон-шўхратини бутун дунёга тараннум этаётган истеъдодли ёш спортчиларимиздан айримларининг номларини ҳурмат билан тилга олишдан мамнунман.

Кўзга кўринган спортчиларимиздан Ришод Собиров, Рустам Қосимов, Владимир Тўйчиев, Вадим Меньков, Дилшод Мансуров, Юлия Тарасова, Артур Таймазов, Элшод Расулов, Светлана Радзивил, Серик Мирбеков, Герасим Кочнев, Сергей Борзов, Алексей Божонов, Вячеслав Горн, Алексей Мочалов каби ёшларимиз Осиё ўйинларида олтин медал соҳиб бўлдилар.

Айниқас, Тошкент давлат жисмоний тарбия институтининг талабаси, каноэда эшик эшиш бўйича икки карра жаҳон чемпиони Вадим Меньков халқимизнинг ҳақиқий ифтихорига айланди. Бу истеъдодли спортчимиз 2010 йилда ўз йўналиши бўйича дунёнинг энг яхши спортчиси деб тан олинди.

Буларнинг барчаси, ўз навбатида, Ўзбекистон терма жамоасининг 2012 йили Лондонда ўтадиган Олимпия ўйинларида муваффақиятли иштирок этишига бўлган ишончимизни янада мустаҳкамлайди.

Футбол бўйича Осиё чемпионатида ажойиб ўйин намойиш этган Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси келгуси йили Мексикада бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатида ҳам ўз маҳоратини кўрсатишига ишонамиз.

Аргентинада бўлиб ўтган ногирон-ампутантлар ўртасида футбол бўйича жаҳон чемпионатида иккинчи мартин чемпион унвонига сазовор бўлган Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари ҳақиқий жасорат ва фидоийлик кўрсатиб, ўларнинг метин иродасини намойиш этди.

Шулар ҳақида гапирар эканман, ўз ҳаётини спортга бағишлаб, жаҳон ва қитъа мусобақаларида Ўзбекистон байрогини баланд кўтариб келаётган барча мард ва жасур спортчиларимизга чуқур миннатдорчилик билдириб, катта ғурур ва ифтихор билан уларга янги-янги зафарлар тилашга рухсат бергайсиз.

"Баркамол авлод йили" Давлат дастурининг яна бир устувор йўналишига батафсил тўхталиб ўтишни зарур деб ҳисоблайман. Бу ўринда гап ёшларимиз ўзлари эгаллаётган энг замонавий билим ва кўникмаларни амалда жорий этиши учун касб-ҳунар коллежлари ва олий ўқув юртлири битирувчиларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаларига кенг жалб қилиш ҳақида бормоқда.

Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Таълим муассасаларининг битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармони муҳим кадам бўлди. Шулар қаторида битирувчиларга ўз бизнесини ташкил этиши учун имтиёзли кредитлар бериш бўйича банкларимиз томонидан амалга оширилган ишлар ҳам эътиборга сазовордир.

Яна бир муҳим масалани қайд этиб ўтмоқчиман. Ҳозирги кескин рақобат шароитида инновацион технологиялар ва илм-фани янада ривожлантириш, иктидорли ёшларни илмий фаолиятга кенг жалб этиш, ўз ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўйбга чиқаришлари учун уларга зарур шарт-шароитлар яратиш муҳим аҳамиятга эга.

Бу масалага устувор аҳамият бермасдан туриб, тараққиёт ҳақида сўз юритиб бўлмаслигини барчамиз яхши тушунамиз, албатта. Бугун замоннинг ўзи ушбу масалани сиёсатимизнинг энг муҳим йўналишларидан бири сифатида белгилашни тақозо этмоқда.

Яқинда олий малакали илмий ва илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида Президент қарори қабул қилинди.

Ушбу ҳужжатнинг моҳияти шундан иборатки, илмий кадрлар тайёрлашнинг аспирантура ва докторантура каби эскирган шакллари ўрнига мамлакатимиз олий ўқув юртлири ва илмий-тадқиқот муассасаларида стажёр-тадқиқотчи-изланувчилар ва катта илмий ходим-изланувчилар институти жорий этилди.

(Давоми учинчи бетда)

МАМЛАКАТИМИЗНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИНИ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИШ — ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Президент Ислон Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

(Давом. Бошланги
биринчи, иккинчи бетларда)

Энг муҳими, уларни рағбатлантириш, ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўёбга чиқариш мақсадида стажёр-тадқиқотчи-изланувчиларнинг лавозим маоши стажёр-тадқиқотчилар лавозим маошининг базавий миқдорига, катта илмий ходим-изланувчилар лавозим маошининг ҳажми эса фан номзоди унвоинга эга бўлган катта илмий ходимларнинг маошига тенглаштирилди. Бу амалда ушбу тадқиқотчилар иш ҳақининг 1,6 баробар кўпайишини аниқлади.

Дастурнинг принципиал аҳамиятга эга бўлган яна бир йўналиши хусусида, яъни мамлакатимизда амалга оширилаётган **оилани мустаҳкамлаш, ёш оилалар ҳақида ғамхўрликни кучайтириш, уларнинг ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоясини таъминлаш, соғлом ва мустаҳкам оила барпо этиш учун зарур шарт-шароитлар яратиш борасидаги кенг қамровли ишларни давом эттириш ҳақида** қисқача тўхталмоқчиман.

Айнан оила бағрида, ота-онанинг ўзаро меҳр-муҳаббати, ғамхўрлиги муҳитида фарзанднинг дунёга келиши, унинг шахс ва фуқаро сифатида камол топиши ҳақида узоқ гапириб ўтиришга ҳожат йўқ, деб ўйлайман. Ҳалоллик, эзгулик ва меҳрибонлик ҳақидаги тушунчалар, катталарга ҳурмат туйғуси аввало оилада пайдо бўлади, инсоннинг дунёқарши миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида айнан шу муҳитда шаклланади.

Шу сабабли жорий йилда оила институтини қўллаб-қувватлаш бўйича аввалги йилларда бошлаган ишларимиз давом эттирилиб, 2,5 минг ёш оилага уй-жой қуриш ва уни жиҳозлаш каби масалаларни ҳал этиш учун тижорат банклари томонидан 107 миллиард 600 миллион сўмлик ипотека ва истеъмол кредитлари берилди.

Бундан ташқари, вилоят, шаҳар ва туман ҳокимликлари томонидан нотураж-жой биноларнинг реконструкция қилиш ва уй-жой харид қилиш учун ҳомийларнинг 5 миллиард 800 миллион сўмлик маблағлари жалб этилди. Шунингдек, 7 минг 200 дан зиёд ёш оилага бепул қорамол берилиб, шу мақсадлар учун 5 миллиард 300 миллион сўм маблағ ажратилди.

Дастур доирасида ёшларда «оммавий маданият» ниқоби остидаги хуружлар, диний экстремизм, халқаро терроризм, халқимизга ёт бўлган ғоя ва қадриятларнинг четдан «экспорт» қилинишига қарши қатъий позицияни шакллантириш бўйича ахборот ва педагогик технологияларнинг замонавий, янги шакллари жорий қилинди.

Табийки, бу борада «оммавий маданият»нинг савияси паст, енгил-елпи намуналарига қарши ҳақиқий

санъат асарларининг юксак дурдоналарини кенг тарғиб ва ташвиқ қилиш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Хурматли дўстлар!
«Баркамол авлод йили» Давлат дастурида белгиланган кўплаб тадбирларнинг ташаббускори ноҳукумат ташкилотлар бўлгани айниқса эътиборга сазовордир.

Бундай ижобий ҳолат юртимизда фуқаролик жамиятини бунёд этиш борасида эришаётган ютуқларимизнинг амалий намоёни бўлиб, бу ҳақиқатни ҳеч ким инкор этолмайди. Бу давлатимиз ва жамиятимизнинг баркамол авлодини тарбиялаш ва мамлакатимизда фуқаролик жамиятининг мустаҳкам заминини яратиш борасидаги манфаатлари муштарак эканини яққол кўрсатади.

«Баркамол авлод йили» Давлат дастурини бажариш учун барча манбалар ҳисобидан жорий йилда қарийб 8 триллион сўм маблағ сарфланганининг ўзи бу борада амалга оширган ишларимизнинг кўлами ва миқёси нечоғлик улкан эканидан далolat беради.

Фурсатдан фойдаланиб, ана шундай олижаноб ишга муносиб ҳисса қўшган мамлакатимиздаги давлат ва нодавлат ташкилотларга, ишлаб чиқариш корхоналари, фермер хўжалиқлари ва тадбиркорлик тузилмаларига, хорижий жамғармалар ва халқаро ташкилотларга, шу залда ўтирган чет эл мамлакатларининг элчи ва вакилларига, шу улғу мақсад йўлида ўзини аямасдан хизмат қилган барча-барча инсонларга ўз номидан, халқимиз номидан самимий миннатдорлик билдиришга рухсат бергайсиз.

Азиз ватандошлар!
Энди сизлар билан кириб келаётган янги — 2011 йилга қандай ном бериш ҳақида фикрлашиб олишимиз керак.

Бу масалада амалий бир қарорга келиш, яъни янги йилга ўз олдимиғга қўйган ягона мақсад йўлида барчамизни бирлаштирадиган аниқ ном беришнинг аҳамияти ва моҳияти ҳақида ортиқча гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Муҳтасар айтганда, давлатимиз ва жамиятимизнинг, мулк шаклидан қатъи назар, юртимиздаги ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ёки муассасалар бўладими, юридик ёки jisмоний шахслар, ҳомийлар ва хайрия жамғармалари бўладими — буларни барчасининг куч-имконият ва маблағларини аниқ бир мақсад ва эзгу ниятларни амалга ошириш учун сафарбар этиш, бир ёқадан бош чиқариб мавжуд муаммоларни ечиш, бу йўлдаги тўсиқларни бартараф қилишда ушбу масала қандай катта аҳамиятга эга эканини ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Бунинг тасдиғини биз ўз ҳаётий тажрибамизда, яъни 1997 йилдан бошлаб кириб келаётган **ҳар қайси янги йилга жамиятимиз, бугун эл-юртимизнинг фикру зикри ва интилишларини бирлаштирадиган, янги куч-қувват бағишлайдиган ном бериб**, шу асосда қўлга

кайратган ютуқ ва марраларимиз мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Юқорида билдирилган фикр ва хулосаларни инobatга олган ҳолда, мамлакатимизнинг иқтисодий-ижтимоий тараққиётини янги, янада юксак босқинга кўтариш мақсадида мен кириб келаётган 2011 йилни мамлакатимизда **«Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили»** деб эълон қилишни таклиф этаман.

Тадбиркорлик ҳақида гапирганда, биз авваламбор хусусий тадбиркорликни ўзимизга тасаввур қиламиз. Айтиш керакки, юртимиз тарихида тадбиркорлик қадим замонлардан буён алоҳида ўрин тутиб келади. Ота-болаларимизнинг ўз ери, ўз мулки, ўз касбу хунарига эга бўлиш, омилкорлик билан иш юритиш, тадбиркор ва ишбилармон инсонларни қадрлаш борасидаги анъаналари ҳақида кўп гапириш мумкин.

Мен бу ўринда Соҳибқирон Амир Темур бобомизнинг барчамизга яхши маълум бўлган **«Азми қатий, тадбиркор, хушёр, мард ва шижоатли бир киши мингга тадбирсиз ва лоқайд кишидан афзалдир»**, деб айтган чуқур маъноли сўзларини яна бир бор эслатмоқчиман.

Албатта, илгариги замонларда тадбиркорлик балки бошқача номлар билан аталган бўлиши мумкин. Аммо, қандай ном билан аталмасин — унинг отини савдогар ёки дўкдор дейдими, хунарманд уста ёки касана-чи дейдими, катта-кичик корхона эгаси дейдими, бундан қатъи назар, аждоқларимиз айнан шу соҳа ҳисобидан рўзгор тебратиб, ўз оиласини, эл-юрт манфаатини таъминлаб келган.

Бир сўз билан айтганда, тадбиркорлик, ишбилармонлик халқимизнинг, миллатимизнинг қон-қонига, суяк-суякка сингиб кетган ноёб ва эзгу фазилат, десак, муболага бўлмайди.

Биз мустақилликка эришган дастлабки йиллардан бошлаб мамлакатимизнинг келажagini, давлатимиз ва жамиятимизнинг сиёсий-ижтимоий қурилишини белгилашда, биринчи навбатда Конституциямизни ишлаб чиқиш ва тасдиқлашда мулк ва мулквий муносабатлар ҳақидаги принципал масала доимо эътиборимиз марказида бўлганини таъкидлаш лозим.

Айнан шунинг учун ҳам мамлакатимизнинг кўпукладли иқтисодий таркибида давлат мулки, корпоратив ва хусусий мулкнинг тенглигини эътироф этган ҳолда, Конституциямиз ва қонунчилигимизда хусусий мулк устуворлиги мустаҳкамлаб қўйилди ва унинг ишончли конституциявий кафолатлари таъминланди.

Бугунги кунда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ўзининг иқтисодий таъминотидаги ўрта муҳим ва салмоқли ҳиссаси, роли ва таъсири, содда қилиб айтганда, бошқа ҳеч бир соҳа ва йўналиш ўрнини босолмайдиган катта аҳамияти билан дав-

лат ва жамиятимиз ривожини алоҳида ўрин эгаллайди.

Мустақиллик йилларидаги тараққиётимиз мисолида шуни ҳеч иккиланмасдан айтиш мумкинки, бу соҳани ривожлантирмасдан, унга тегишли кўмак ва рағбат бермасдан, зарур имконият, имтиёз ва преференциялар яратмасдан туриб, биз иқтисодий таъминлаш олмаيمиз.

Ички бозоримизни рақобатдош ва сифатли маҳсулотлар билан тўлдиришда, бугунги кунда биз учун энг долзарб масалалардан бири бўлмиш аҳолимизни, авваламбор, ёшларимизни иш билан таъминлаш ва шу аснода уларнинг муносиб даромад топиши, фаровонлигини ошириб беришга эришишда айни шу соҳани тез ва жадал суратлар билан ривожлантириш энг асосий омиллардан бири эканини ҳеч унутмаслигимиз даркор.

Шу борада яна бир муҳим масалага эътиборингизни жалб этишни зарур деб биланаман.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг изчил ривожланиб боришини таъминлаш орқали **биз мамлакатимизда жамиятимизнинг ижтимоий-сиёсий таянчи ва пойдевори бўлган ўрта синфнинг шаклланишига ва унинг тора мустаҳкам бўлиб боришига эришмоқдамиз**.

Барчамизга аёнки, айнан ана шу ижтимоий қатлам — яъни ўрта синф юртимизда амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштиришдан, мамлакатимизнинг изчил ва барқарор ривожланишидан энг кўп манфаатдордир. **Шу боис кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик бугунги кунда жамиятимиздаги ижтимоий ва сиёсий барқарорликнинг кафолати ва таянчига, юртимизни тараққий эттирадиган фаол ҳаракатландирадиган кучга айланиб бормоқда**.

Сизларга яхши маълумки, кейинги йилларда юртимизда ушбу соҳа ривожини учун қўлай тадбиркорлик муҳити яратиш ва уни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича катта ишлар қилинди.

Бу ҳақида кўп гапирмасдан, биргина мисол келтириш kifоя, деб ўйлайман.

Агар 2000 йилда мамлакатимиз янги ички маҳсулотининг 30 фоизи кичик бизнес субъектлари томонидан ишлаб чиқарилган бўлса, қисқа бир даврда, яъни 2010 йил якуни билан бу кўрсаткич қарийб 53 фоизга етиши кутилаётгани, ҳеч шубҳасиз, ана шундай ишларимизнинг мантаний самарасидир.

Бу ҳақида сўз юритганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик одамларимиз учун янги иш ўринлари очиб, барқарор даромад манбаларини яратишининг энг муҳим омилга айланганга алоҳида эътибор қаратмоқчиман. Ҳозирги кунда мамлакатимиздаги иш билан банд аҳолининг 74 фоиздан ортиги айнан шу соҳада меҳнат қилаётгани ҳам шундан далolat бера-

ди.

Ўзингиз ўйланг, азиз дўстлар, агарки юртимизда шу соҳага ўз вақтида катта эътибор қаратиб, унинг ривожини учун ҳар томонлама йўл очиб бермаганимизда бугун бизнинг куч-қувватга тўлган ёшларимиз бошқаларга ўхшаб қаёққа иш излаб борарди, кимларга муҳтож ва қарам бўлиб кун кўра эди?

Шу ҳақида ўйлаш, бунинг олдини олиш давлат ҳокимияти идораларининг асосий бурчидир.

Жорий 2010 йилнинг ўзида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ҳисобидан 480 мингта янги иш ўрни очилгани ҳам юқорида зикр этилган фикрнинг яққол тасдиғи, десам, айни ҳақиқатни айтган бўламан.

Энг муҳими, бу иш ўринларининг 60 фоиздан ортиғи қишлоқларимизда ташкил этилмоқда. Мамлакатимиз аҳолисининг 50 фоизга яқини қишлоқ жойларда яшашини ҳисобга оладиган бўлсак, бу рақамларнинг ижтимоий аҳамиятини, ўйлайманки, тушуниш қийин эмас.

Албатта, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг кўзга яққол ташланиб турган афзалликлари ва катта имкониятлари ҳақида яна кўп гапириш мумкин. Лекин бугунги кунда Ўзбекистонда бу соҳада ҳали ишга солинмаган жуда катта салоҳият ва имкониятлар мавжуд эканини, дунёдаги тараққий топган давлатларда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик янги ички маҳсулот ҳажмида етакчи ва ҳал қилувчи ўринни эгаллаётганини инобатга оладиган бўлсак, бу йўналишда қиладиган ишларимиз нақадар кўплиги аён бўлади.

Шундан келиб чиққан ҳолда, «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» бўйича қабул қилинадиган давлат дастурида **қуйидаги устувор йўналишларга алоҳида эътибор қаратиш зарур**.

Биринчи навбатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, ушбу соҳа ривожини учун янада кенг йўл очиб бериш мақсадида мавжуд норматив-ҳуқуқий базани таъкидлаш нуктага назардан қайта қўриб чиқиш, янги қонун ҳужжатларини қабул қилиш масаласи диққат марказида бўлиши даркор.

Бу ҳақида гапирганда, шуни айтиш керакки, жойларда кичик бўлса ҳам ўз ишини, ўз бизнесини очиб, га интилаётган хусусий тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш ўрнига, маҳаллий амалдорлар томонидан уларни кўролмаслик, қўлидан иш келадиган одамларнинг йўлига турли-туман гов-тўсиқлар қўйилаётганига асло тоқат қилиб бўлмайди.

Албатта, кейинги йилларда бундай салбий ҳолатларни бартараф этиш мақсадида тегишли ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, қорхоналарнинг молия-ҳўжалик фаолиятига давлат

ва назорат тузилмаларининг аралашувини кескин камайтириш, шунингдек, хўжалик ва тадбиркорлик субъектларининг иқтисодий ҳуқуқ ва эркинликларини сезиларли даражада кенгайтириш бўйича катта ишлар амалга оширилди. Лекин назорат органларига мансуб айрим мансабдорлар малакасининг пастлиги ҳануз ўткир муаммо бўлиб қолмоқда ва ишимизга салбий таъсир ўтказмоқда.

Шулар қаторида кўпгина вилоят ва туманларда коррупция деган бало, яъни порахўрлик, таъмағирлик, хизмат вази фасини суиистеъмол қилиш каби иллатлар учраб тураётганини инкор этиб бўлмайди. **Қонунга зид бўлган бундай хуноқ ҳолатлар билан муро-са қилишга чек қўйишнинг вақти келди**.

Навбатдаги устувор йўналиш — кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолияти учун янада қўлай муҳит яратишдан иборат.

Ҳаммамизга маълумки, охириги йилларда тадбиркорлик соҳасида ўз ишини очиш учун рухсат олиш, солиқ, молия ва статистика органларига ҳисобот топшириш масалаларини тартибга солиш бўйича анча ишлар қилинди ва қилиняпти. Буни рад этиб бўлмайди, лекин бу соҳада бажарилган ишларимиз ҳали кам эмас.

Айни пайтда кичик бизнес субъектларининг энергия, газ, сув ва каналлизация, иссиқлик таъминоти ва бошқа шу каби муҳандислик-коммуникация тармоқларига улаштириш бўйича қўришда иштирок этиши учун рухсат олиш тартиб-қоидаларини соддалаштириш масаласи бўйича ҳам дастурда аниқ чора-тадбирлар белгиланиши ва уларнинг ижросини қатъий назоратга олиш даркор.

Яна бир муҳим масала кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси учун солиқ ва бошқа тўловлар борасида қўлайлик ва энгилликлар яратиш билан боғлиқдир.

Албатта, сўнги йилларда хўжалик субъектлари учун ягона солиқ тўлови ставкасини 2005 йилдаги 13 фоиздан 7 фоизга тушириш ёки қарийб 2 баробар камайтириш бўйича қўрилган чора-тадбирлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини учун катта имкониятлар тўғдиarmoқда.

Шу борада кириб келаётган 2011 йилдан бошлаб бу кўрсаткичнинг 7 фоиздан 6 фоизга туширилиши, ҳеч шубҳасиз, давлатимиз томонидан ишбилармон ва тадбиркорларга кўрсатилган янги бир имтиёз бўлиб қолажак, деб ўйлайман.

Бу борада амалга оширилётган ишларимиз билан чекланмасдан, кичик бизнес субъектларига ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва технологик янгилаш учун ўрта ва узоқ муддатга мўлжалланган кредитлар бериш тизимини янада такомиллаштириш, мавжуд муаммоларнинг ечимини бўйича амалий чора-тадбир-

лар кўришимиз зарур.

Айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ташки иқтисодий фаолият соҳасида иштирок этиши, уларнинг минтақа ва жаҳон бозорларига чиқишини кенгайтириш муаммосини ҳал этишга жиддий аҳамият қаратишимиз лозим.

Алоҳида катта эътиборни талаб этадиган яна бир масала шуки, ҳозирги вақтда юртимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик асосан савдо-сотиқ, хизмат ва алоқа соҳасида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича кўпроқ ривож топмоқда.

Лекин, шу билан бирга, санoат соҳасида, юқори технологияларни талаб этадиган замонавий ишлаб чиқариш тармоқларини ташкил этишда, инновацион ва нанотехнологиялар, фармакология ва фармацевтика, ахборот-коммуникация тизими, биотехнология, муқобил энергетика турларидан фойдаланиш соҳасида, муҳтасар айтганда, **илгор илм-фан ютуқларига асосланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга кенг йўл очиб беришимиз зарур**.

Айтиш жоизки, мен дастурдан ўрин олиши керак бўлган энг муҳим йўналишларнинг фақат айрим жиҳатлари ҳақида қисқача фикр билдирдим, холос.

Ўз-ўзидан аёнки, дастурдан конкрет маъмул билан тўлдириш, ечимини кутиб турган долзарб муаммоларни ҳал қилиш учун ҳукумат қарори билан бу масала бўйича махсус ишчи комиссияси тузиш ҳамда етакчи мутахассисларимиз, авваламбор тадбиркорларнинг ўзини бу ишга жалб қилиб, ҳар бир йўналишни атрофлича, чуқур ва пухта ишлаб чиқишимиз даркор.

Бу борада мамлакатимиздаги давлат ва нодавлат ташкилотлар, кичик бизнес эгалари, фермер ва тадбиркорлар, ҳомийлар, бир сўз билан айтганда, кенг жамоатчилигимиз ўз фикрлари ва амалий таклифлари билан фаол иштирок этади, деб ўйлайман.

Шу фурсатдан фойдаланиб, тақрор ва тақрор айтишни истардим: **кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик — жамиятимизнинг, бугунги ва келажак тараққиётимиз, фаровон ҳаётимизнинг мустаҳкам таянчи бўлиши шарт**.

Айнан ана шундай қараш, ана шундай ёндашув бизнинг иш фаолиятимизда, авваламбор, олдимиғда турган ўта муҳим ва долзарб вази-фаларни амалга оширишда асосий мезон ва йўлланма бўлишига ишонаман ва барчангизга айни шу мақсад йўлида куч-ғайрат ва янги-янги омадлар тилайман.

Азиз ватандошларим, қадрдонларим!

Сизларни Конституциямиз байрами билан яна бир бор табриклаб, ҳаммангизга сийқат-саломатлик, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

